На сьогоднішній день стан страхового ринку України характеризується достатньо низьким рівнем. Одним із суттєвих чинників, що буде сприяти поліпшенню страхового ринку України та його відповідності європейським стандартам є вдосконалення державного нагляду у сфері страхування.

Державний нагляд за страховою діяльністю є одним із важливих інститутів страхового права. Державне нагляд за страховою діяльністю здійснюється з метою забезпечення стабільності функціонування ринку страхових послуг з огляду на його значення для економіки держави, захисту прав та майнових інтересів фізичних та юридичних осіб.

З метою вдосконалення інституту державного нагляду за страховою діяльністю, доцільно сформувати в Україні окремий орган державного нагляду за страховою діяльністю.

Список використаних джерел

1. Бунін С.В. Аналіз розвитку європейського ринку страхових послуг. *Ефективна економіка*. 2017. № 4. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5559.

2. Внукова Н.М. Розвиток ринків фінансових послуг в умовах європейської інтеграції: монографія. Харків: ТО Ексклюзив, 2014. 218 с.

3. Школьник І.О. Європейські студії у фінансах: навч. посіб. Суми: Сумський державний університет. 2017. 214 с.

4. Ришард П., Внукова Н.М., Чернобай А.М. Оцінка розвитку страхування європейських країн. С. 59-63. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Pukala_Vnukova_Chernobay.pdf.

5. Пахненко О.М., Семеног А.Ю. Страховий ринок України та країн ЄС: порівняльний аналіз. *Економіка і суспільство*. 2017. Випуск 12. С. 612-616.

6. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.

7. Внукова Н.М., Ачкасова С.А., Скорик І.В. Адаптація вимог Solvency II до умов функціонування страхового ринку України. *Фінанси України*. 2013. № 9. 2013. С. 76–82.

УДК 368

С.П. Нельга,
аспірант кафедри банківської справи та страхування,
КНЕУ імені Вадима Гетьмана,
stanislavnlh@gmail.com

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ СТРАХОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ: СУТНІСТЬ ТА ЗАВДАННЯ

Система внутрішнього контролю будь-якого підприємства має на меті забезпечення безперебійної, прибуткової його діяльності поряд з досягненням цілей, які організація ставить собі на меті. Діяльність системи внутрішнього контролю у страховій організації не є виключенням, а особливості страхового бізнесу збільшують роль системи внутрішнього контролю та її елементів в діяльності страховика. Система управління ризиками та внутрішнього контролю в цілому повинна забезпечувати виявлення, моніторинг, контроль, звітування та мінімізацію всіх суттєвих ризиків діяльності страхової організації з урахуванням її розміру, складності, виду, характеру здійснюваних нею операцій, організаційної структури та профілю ризику [1].

Новий Закон України «Про Страхування», що буде введений в дію з 2024 року, визначає необхідність створення та функціонування системи внутрішнього контролю у страховій організації, а також встановлює вимоги до системи внутрішнього контролю. Зокрема, згідно положень Закону, система внутрішнього контролю страховика має забезпечуватися на рівні:

- Ради страховика та її комітетів;

- Виконавчого органу та його комітетів;
- Бізнес-підрозділів страховика та підрозділів підтримки його діяльності;
- Підрозділу з управління ризиками;
- Підрозділу з контролю за дотриманням норм (комплаєнс);
- Відповідального актуарія;
- Підрозділу внутрішнього аудиту [2].

Метою системи внутрішнього контролю страхової організації забезпечення досягнення нею операційних, інформаційних і комплаєнс цілей, що були визначені раніше у стратегії її діяльності, розвитку компанії або її бізнес-плані. Операційні цілі напрямлені на забезпечення ефективності діяльності страхової організації та її прибутковості, а також забезпечення функціонування системи управління ризиками на всіх рівнях. Інформаційні цілі мають на меті забезпечення достовірності та повноти інформації, на основі якої приймаються управлінські рішення страховика. Комплаєнс цілі забезпечують виконання вимог законодавства та внутрішніх нормативних документів [3].

Для досягнення цієї мети система внутрішнього контролю має бути інтегрована у внутрішні процеси компанії, взаємодіяти з усіма її підрозділами, а також мати таку систему підзвітності, що дозволяє внутрішньому контролю об'єктивно та ефективно виконувати покладені на нього функції. Ці характеристики вимагають від страховика проведення відповідних заходів, таких як визначення організаційної структури та ключових функцій кожного елементу внутрішнього контролю, оцінка ризиків, прийняття внутрішніх нормативних документів і технологічного забезпечення системи внутрішнього контролю.

З урахуванням цього, система внутрішнього контролю має включати такі елементи:

- контрольне середовище – визначення методологічних та організаційних засад діяльності системи внутрішнього контролю;
- оцінка ризиків – побудова системи управління ризиків у страховій організації;
- контрольна діяльність – визначення видів та характеристик комплексу контрольних заходів за діяльністю страхової організації та визначення формату звітування про реалізацію контрольних процедур;
- комунікація та інформація – встановлення критеріїв якості, повноти та достовірності інформації;
- моніторинг ефективності – визначення методики та порядку реагування на виявлені недоліки у системі [4].

Дієва та системна організація внутрішнього контролю у страховій організації повинна виконувати ряд важливих функцій, напрямлених на досягнення нею поставлених цілей і забезпечення стабільного розвитку бізнесу. Важливим є побудова системи внутрішнього контролю, яка взаємодіє з усією організацією у цілому та забезпечується на усіх її рівнях.

Список використаних джерел

1. Біла книга. Майбутнє регулювання ринку страхування в Україні. Національний банк України. 2020. С. 19.

2. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 року № 1909-IX, в останній редакції від 29.12.2022 року на підставі Закону України від 06.09.2022 року № 2571-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text.

3. Проєкт Положення про організацію системи внутрішнього контролю в надавачах фінансових послуг та небанківських фінансових групах. Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/proekt_Regulation_SVK_2022-06-27.pdf.

4. Презентація на зустріч з учасниками ринку небанківських фінансових послуг для обговорення проєктів: Положення про організацію системи управління ризиками у надавачах фінансових послуг та небанківських фінансових групах; Положення про організацію системи внутрішнього контролю у надавачах фінансових послуг та небанківських фінансових групах; Методичних рекомендацій щодо організації корпоративного управління в надавачах фінансових послуг та небанківських фінансових групах. Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Presentation_nonbanks_29-06-2022.pdf?v=4.